

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 302-1906)

Originalt emne

Børn

Børn/Værgeraad

Fattigvæsen

Fattigvæsen/Fattigvæsen i Almindelighed

Uddrag fra byrådsmødet den 18. oktober 1906 - side 20

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 302-1906)

Fra Udvalget for Fattigvæsenet forelaa saalydende Skrivelse:

"18. f. M. afleverede Politiet, som det af medfølgende Skrivelse vil ses, til herværende Fattigvæsen Arbejdsmand Knud Therkild Knudsens 3 Børn under Paaberaabelse af Anmodning af Værgeraadet for Aarhus søndre Kreds og i Henhold til Værgeraadslovens (Børnelovens) §

11 sidste Stk. Da Udvalget maatte antage, at nævnte Lovbestemmelse ikke hjemlede Værgeraadet nogen Ret til uden videre at aflevere disse Børn til Fattigvæsenet, saaledes at dette havde Pligt til at sørge for deres videre Forsørgelse, tilskrev man under 27. f. M. det, at man i lignende Tilfælde maatte vægre sig ved at modtage Børnene. Afskrift af Skrивelsen følger.

Fra Værgeraadet har man derefter modtaget vedlagte Skrivelse af 29. f. M., hvorefter det blandt andet meddeler, at det, naar Børn i Henhold til § 11 sidste Stk. skulle fjernes fra Hjemmet, vil anse dem som subsistentsløse og derefter gennem Politiet lade dem aflevere til Fattigvæsenet, og det, som det synes, uden at der gives Fattigvæsenet nærmere Oplysning

om Sammenhængen.

Udvalget maa nære stærk Tvivl om, at denne Fremgangsmaade fra Værgeraadets Side er korrekt. Det maa forekomme Udvalget, at §11 sidste Stk. ikke hjemler nogen Ret for Værgeraadet til at paatvinge Fattigvæsnet Børnene eller at anse disse for subsistentsløse. Det er Udvalgets Opfattelse, at det er Værgeraadets Sag at træffe Foranstaltninger til Børnenes videre Forsørgelse, altsaa at anbringe dem i Pleje paa den ene eller anden Maade, som det efter Forholdene, blandt andet Børnenes Opførsel, finder forsvarlig.

Dette synes ogsaa forudsat i Axel Petersens Værk om det offentlige Børnetilsyn Side 119 saavel som i Vejledningen for Værgeraadene, Ministerialtidende A 1905, Side 339, Punkt 5. Det maa derhos forekomme os, at et Barn, der skal fjernes fra Hjemmet efter § 11 sidste Stk., ikke i den almindelige Betydning vil kunne betegnes som subsistentsløs, idet det er under en offentlig Myndigheds Forsorg, nemlig Værgeraadets, og dette ved Loven er anvist Midler til Forsørgelsen. Udvalget ser ikke rettere, end at det er Børnelovens Mening, at Fattigvæsnet skal holdes ganske uden for - bortset fra at betale - at have noget med Forsørgelsen af de Børn at gøre, med Hensyn til hvilke Værgeraadet skridder ind, og denne Opfattelse finder man ogsaa i høj Grad bestyrket ved en Skrivelse i Børnesagens Tidende Nr. 11 for 15. Februar d. A. fra Overværgeraadet.

Endelig tillader man sig at anføre, at der er en væsentlig Forskel med Hensyn til Understøttelsens Betydning, naar et Barn i Almindelighed afleveres som subsistentsløs, og naar der er Tale om Forsørgelsen af et Barn efter Børnelovens § 11 sidste Stk. I første Tilfælde komme de almindelige Regler til Anvendelse, saaledes at Udgifterne ville blive at regne for Fattighjælp, ligesom Barnet kan udgaa af Forsørgelse, naar Fattigvæsnet skønner, at Trangen ikke længere er tilstede; i sidste Tilfælde ville Udgifterne formentlig ikke være at anse for Fattighjælp, idet dette ikke findes bestemt i Børneloven og, det ogsaa i fornævnte Værk om det offentlige Børnetilsyn Side 137 udtrykkelig er udtalt, at der til foreløbig Foranstaltning efter §11 sidste Stk. intet Bidrag kan paalignes de vedkommende, ligesom de almindelige Regler for Fattigforsørgelse f. Eks. Trangs- og Refusionsspørgsmaalet ikke kunne finde Anvendelse. Det vilde saaledes ogsaa være højst uheldigt, om der, naar et Fattigvæsen antog sig eller skulde overtage den midlertidige Forsorg af et Barn efter § 11 sidste Stk., da ikke forelaa Oplysning herom. Udvalget maa formene, at der i høj Grad er Trang til en Udtalelse fra Ministeriet om, hvorledes Fattigvæsnets Stilling er i Henhold til Værgeraadets Beslutninger efter §11 sidste Stk. og

navnlig da, om Fattigvæsenet er pligtig til at modtage saadanne Børn, og om Værgeraadet er berettiget til under Paaberaabelse af, at de ere subsistentsløse, gennem Politiet at lade dem aflevere til Fattigvæsenet som andre subsistentsløse, og man tillader sig derfor under de anførte Omstændigheder at indstille, at det ærede Byraad, saa snart ske kan vil søge erhvervet en Udtalelse fra Ministeriet om de berørte Forhold".

lighed afleveres som subsistentsløs, og naar der er Tale om Forsørgelsen af et Barn efter Børnelovens § 11 sidste Stk. I første Tilfælde komme de almindelige Regler til Anvendelse, saaledes at Udgifterne ville blive at regne for Fattighjælp, ligesom Barnet kan udgaa af Forsørgelse, naar Fattigvæsenet skønner, at Trangen ikke længere er tilstede; i sidste Tilfælde ville Udgifterne formentlig ikke være at anse for Fattighjælp, idet dette ikke findes bestemt i Børneloven og, det ogsaa i fornævnte Værk om det offentlige Børnetilsyn Side 137 udtrykkelig er udtalt, at der til foreløbig Foranstaltning efter §11 sidste Stk. intet Bidrag kan paalignes de vedkommende, ligesom de almindelige Regler for Fattigforsørgelse f. Eks. Trangs- og Refusionsspørgsmaalet ikke kunne finde Anvendelse. Det vilde saaledes ogsaa være højst uheldigt, om der, naar et Fattigvæsen antog sig eller skulde overtage den midlertidige Forsorg af et Barn efter § 11 sidste Stk., da ikke forelaa Oplysning herom. Udvalget maa formene, at der i høj Grad er Trang til en Udtalelse fra Ministeriet om, hvorledes Fattigvæsenets Stilling er i Henhold til Værgeraadets Beslutninger efter §11 sidste Stk. og navnlig da, om Fattigvæsenet er pligtig til at modtage saadanne Børn, og om Værgeraadet er berettiget til under Paaberaabelse af, at de ere subsistentsløse, gennem Politiet at lade dem aflevere til Fattigvæsenet som andre subsistentsløse, og man tillader sig derfor under de anførte Omstændigheder at indstille, at det ærede Byraad, saa snart ske kan vil søge erhvervet en Udtalelse fra Ministeriet om de berørte Forhold".

Magnus Nielsen skulde, idet han henviste til den foreliggende Skrivelse bemærke, at Udvalget forstod Børneloven saaledes, at det kun var i ganske særlige Tilfælde, at Værgeraadet kunde paakalde Politiets og Fattigvæsenets Assistance til Anbringelse af Børn, der blev taget fra deres Forældre. Hvis det skulde blive almindeligt, at Værgeraadene afleverede Børnene til Fattigvæsenet, maatte dette i hvert Tilfælde have betydelig mere Personale til sin Raadighed, ellers kunde det ikke paatage sig den Opgave. Hvis vedkommende Forældre ikke havde modtaget Fattighjælp, maatte det i hvert Tilfælde være Værgeraadets Sag at tage sig af Børnene.

Harald Jensen følte sig overbevist om, at det aldrig havde været Lovens Mening, at

Børnene naar de toges fra Forældrene skulde anbringes paa Fattiggaarden. Opholdet der var sikkert ikke skikket til at virke forbedrende paa dem. Det var en højst underlig Samling Mennesker der efterhaanden samledes der; det syntes, som om Politiet betragtede Fattiggaarden som et Slags Pulterkammer, hvor de kunde anbringe alle de Personer, som de ellers ikke vidste, hvad de skulde gøre med. Han maatte hævde, at Fattigvæsenet ikke havde nogen Pligt til at tage sig af de her omhandlede Børn; selv med en noksaa haartrukken Fortolkning kunde man ikke i Børnelovens § 11 finde nogen Bemyndigelse for Værgeraadene til at lade Børnene indlægge paa Fattiggaarden; at behandle Børnene som "subsistentsløse Personer" - hvad Værgeraadene havde gjort - var ganske stødende saavel mod Lovens Aand som dens Bogstav. Loven paalagde udtrykkelig Værgeraadene at sørge for, at Børnene anbragtes, men det var langt fra dens Mening, at de skulde anbringes paa Fattiggaarden.

Formanden gjorde opmærksom paa, at der gaves visse enkelte Tilfælde, hvor det var nødvendigt at henvende sig til Fattigvæsenet angaaende Børns Anbringelse, nemlig i de Tilfælde, hvor det var nødvendigt øjeblikkeligt at tage Børn bort fra deres Forældre. I saadant et Tilfælde gav Lovens § 20 udtrykkelig Værgeraadene Anvisning paa, om fornødent at fordre Politiets eller Fattigvæsenets Bistand, og det var i saa Henseende ganske uden Betydning, om Forældrene havde været under Fattigvæsenets Forsorg eller ikke. At Børnene var "subsistentsløse" naar de toges fra Forældrene kunde ikke bestrides, og hvis man ikke skulde henvende sig til Fattigvæsenet, var det ham ganske umuligt at indse, hvor man saa skulde anbringe dem. At Børnene var bleven anbragt paa selve Fattiggaarden var selvfølgelig meget uheldigt, men det var Fattigvæsenets Fejl, at det ikke havde et andet Sted, hvor det kunde anbringe dem.

J. C. Petersen skulde anbefale Udvalget at se ganske roligt paa Sagen. Det var jo ret naturligt, at Lovens Gennemførelse i Begyndelsen vilde volde nogle Vanskeligheder, inden man fik det af den hele krævede Apparat i Orden. Naar man saa Tiden noget an, vilde man sikkert nok komme ud over de her omhandlede Vanskeligheder, uden at man behøvede at henvende sig til Ministeriet i den Henseende.

Jakob Jensen vilde støtte Udvalget. Børneloven var utvivlsomt tænkt som et Skridt fremad i human Retning, og det vilde være ganske bagvendt, om man vilde føre den saaledes ud i Praksis, at man benyttede den til at bringe Børnene paa Fattiggaarden, hvor der fandtes adskillige Elementer, der ikke var noget heldigt Selskab for dem. Kunde Værgeraadene

ikke paa anden Maade faa Børnene anbragt, maatte de skaffe sig et foreløbigt Optagelseshjem for disse.

Simonsen gjorde gældende, at man ikke behøvede at have været Medlem af et Værgeraad ret længe for at opdage, at der var slemme Huller i Børneloven. Det gik med den, som med mange Kogebøger, hvori der stod man "skulde tage", men ikke hvorfra man skulde tage. Loven sagde, at man skulde tage Børnene fra de daarlige Hjem, men den sagde ikke, hvor man skulde anbringe dem. Hvis det var Fattigvæsenets Pligt at tage sig af Børnene, burde det selvfølgelig ikke indlægge dem paa Fattiggaarden, men det maatte sørge for et Optagelseshjem, hvori de kunde anbringes. Paahvilede Pligten til at tage sig af Børnene Værgeraadene, maatte de sørge for et saadant Hjem. Skylden for disse Vanskeligheder faldt iøvrigt tilbage paa Børne- og Plejehjemsforeningen. Denne Forening fik i sin Tid 12000 Kr. af Overskudet fra Børnehjælpsdagen under den udtrykkelige Forudsætning, at den herfor skulde foranledige oprettet et Optagelseshjem. Til Dato havde Foreningen anvendt ca. 3000 Kr. til denne Opgave, som den havde løst paa den Maade, at den havde lejet en mindre Lejlighed, hvor der kun kunde skaffes Plads til nogle ganske faa Børn. Resten af de 12000 Kr. havde Foreningen endnu i Behold, og den ejede i det hele taget en Kapital paa ca. 20000 Kr., hvoraf 14000 Kr. kontant og 6000 Kr. i Legater, og denne Forening var det, som Kommunen aarligt gav et Tilskud paa 700 Kr. Han vilde ønske, at man fra Byraadet vilde rette en bestemt Opfordring til den omtalte Forening om at opfylde den Forpligtelse, den havde paataget sig ved Modtagelsen af de omtalte 12000 Kr.

Sabroe skulde gerne give Hr. Jakob Jensen Medhold i, at Børneloven var et Skridt fremad i human Retning, men den sociale Lovgivning lod endnu meget tilbage at ønske, og Gennemførelsen af dens Bestemmelser var heller ikke altid lige heldig. Det var efter hans Mening en ren Falliterklæring, naar et Værgeraad ikke kunde komme ud af at anbringe saadan et Par Børn, at anbringe dem paa Fattiggaarden var ganske i Modstrid med Loven. Han vilde lægge Værgeraadene paa Sinde, at de erindrede, at der fandtes andre Steder at anbringe Børnene end paa en Fattiggaard. Paa Sygeafdelingen i de "Gamles Hjem" havde man sikkert ikke nægtet at modtage de omtalte Børn for en kortere Tid, og det vilde næppe heller være vanskeligt at anbringe dem i private Hjem.

Formanden saa ogsaa helst, at Børnene anbragtes andet Steds end paa Fattiggaarden, men det maatte blive Fattigvæsenets og ikke Værgeraadets Sag at sørge for, at der fandtes et Hjem, hvor Børnene kunde modtages. Værgeraadene havde ingen Midler til at oprette et

saadant Hjem. Man maatte ogsaa erindre, at Fattigvæsenet havde andre Opgaver at løse end den at sætte Folk paa Fattiggaarden, og andre Midler at administrere end dem, der udgjorde egentlig Fattigunderstøttelse. Iøvrigt drejede det sig jo kun om rene Undtagelsestilfælde; i Løbet af et Aar havde det Værgeraad, for hvilket han var Formand, kun i 2 Tilfælde henvendt sig til Fattigvæsenet om Anbringelse af Børn.

Harald Jensen ønskede at slaa fast, at det Fattigudvalget vilde prostere imod var, at Værgeraadene - selv om det naturligvis var det nemmeste, - ved Politiets Hjælp lod Børnene bringe paa Fattiggaarden paa samme Maade, paa hvilken man transporterede et fordrunkent Individ derned, naar han havde sovet Rusen ud i Arresten. Fattigudvalget havde aldrig stillet sig afvisende overfor Værgeraadene, og havde disse henvendt sig til Udvalget og bedt det om Hjælp, skulde de ogsaa gerne have faaet den. Det man ønskede at protestere imod, var at Børnene rent systematisk blev anbragt paa Fattiggaarden. I Følge Børnelovens § 11 var det aldeles utvetydigt udtalt, at det var Værgeraadenes Pligt at tage sig af Børnene og faa dem anbragt, og det maatte være Værgeraadenes Opgave at søge dem anbragt et hvert som helst andet Sted end netop paa Fattiggaarden.

Jul. Andersen var tilbøjelig til at mene, at Udvalget gjorde Sagen vanskeligere end den virkelig var. Det drejede sig jo kun om de ganske enkelte Tilfælde, hvor man var nødt til at handle saa hurtigt, at man ikke kunde faa Børnene optaget i noget egentligt Hjem, og det var da naturligt, at Fattigvæsenet tog sig af dem og anbragte dem paa dettes Optagelseshjem. Om et Par Aar vilde man jo have det nye Børnehjem, og saa var man ude over de Vanskeligheder. Det glædede ham at høre, at Børnene kunde optages paa de "Gamles Hjem", saa vidste man jo, hvor man kunde henvende sig.

Nørgaard hældede til den Anskuelse, at Formanden havde Ret i sin Opfattelse; Henvendelsen til Fattigvæsenet var sikkert dikteret af den rene Nødvendighed. Det var beklageligt, at man endnu ikke havde et Børnehjem her i Byen; det syntes i det Hele taget, som Børneloven var traadt ud i Livet, inden de for dens Gennemførelse nødvendige Organer var tilvejebragt.

Han havde iøvrigt en Fornemmelse af, at der laa noget andet bagved det rejste Spørgsmaal, end det der hidtil var fremdraget. Forholdet var vistnok dette, at Fattiginspektøren nødigt vilde have Arbejdet med de nævnte Børn og det hermed følgende Regnskabsvæsen; han saa helst, at Arbejdet overdroges til en dertil særlig ansat Mand, men en saadan Ordning vilde utvivlsomt være uheldig i økonomisk Henseende. Det var

rigtigst, at ogsaa dette Arbejde sorterede under Fattiginspektøren. Alle var enige om det uheldige i, at Børnene anbragtes paa Fattiggaarden, men der gaves sikkert Tilfælde, hvor Værgeraadene var berettiget til at forlange, at Fattigvæsenet tog sig af Børnene.

Naar Hr. Simonsen havde rettet saa stærke Bebrejdelser mod Plejehjemsforeningen, beroede dette sikkert paa hans Ukendskab til de faktiske Forhold. Da Foreningen efter Børnehjælpsdagen fik et Tilskud paa 12000 Kr., blev dette ydet den, for at den kunde fortsætte sin tidligere Virksomhed, og der var aldeles ingen Stemning for, at den skulde paatage sig nye Opgaver. At Foreningen havde Brug for store Kapitaler og langt større Kapitaler end den for Tiden ejede, vilde være klart for enhver, der erindrede, at Foreningens Hovedformaal var at anbringe Børn for en længere Aarrække, som Regel til deres fyldte 14 Aar. Ved den nævnte Lejlighed skete der ganske vist en Henvendelse til Foreningen, om at anvende et mindre Beløb til et Optagelseshjem, og det havde den ogsaa gjort. Forsaavidt ikke Børneloven var traadt i Kraft vilde Foreningens Optagelseshjem have været fuldt tilstrækkeligt.

Müller pointerede, at det stred ganske mod Børnelovens Aand at anbringe de paagældende Børn paa Fattiggaarden. Han skulde henlede Opmærksomheden paa, at den Forening til vildfarne Børns Redning, som han repræsenterede her i Byen, gjerne tog sig af saadanne Børn og med kort Varsel anbragte dem i København.

Harald Jensen skulde paany fremhæve, at der ikke var sket nogen Henvendelse fra Værgeraadet til Fattigudvalget om at tage sig af de omtalte Børn, men at de kun med en Følgeseddel fra Politimesteren var blevet afleveret paa Fattiggaarden som "subsistentsløse Personer". Havde Værgeraadet først henvendt sig andre Steder, bl. a. til den af Hr. Müller omtalte Forening, uden at kunne faa Børnene anbragt, skulde Udvalget gjerne have hjulpet det.

Formanden kunde vedvarende ikke erkende, at Værgeraadene ikke i disse ekstraordinære Tilfælde, hvor det drejede sig om en øjeblikkelig Anbringelse, skulde være berettigede til at henvise Børnene til Fattigvæsenet. At anbringe dem gennem den af Hr. Müller omtalte Forening lod sig ikke i saadanne Tilfælde gøre, da det ikke kunde ske hurtigt nok. Værgeraadene manglede - som sagt - Midler til at leje Børnene ind nogetsteds, og kunde ikke anbringe dem i private Hjem.

Simonsen troede, at Fattigudvalgets Indstilling nærmest var fremkommet, fordi det ikke havde fuldt Kendskab til de særlige Omstændigheder, der havde været forbundet med de

omtalte Børns Fratagelse fra Forældrene og Aflevering til Fattigvæsenet. Han skulde iøvrigt gøre opmærksom paa, at man ikke kunde basere Gennemførelsen af Børneloven paa Muligheden af, at private Hjem skulde være villige til at modtage Børnene; der burde indrettes et Optagelseshjem, hvor disse kunde anbringes. Overfor Hr. Nørgaard skulde han fastholde at det efter Udtalelser fra Medlemmer af Bestyrelsen for Plejehjemsforeningen var deres Opfattelse, at det omtalte Beløb fra Børnehjælpsdagen blev givet Foreningen til Oprettelsen af et Optagelseshjem.

Sabroe vilde haabe, at denne Debat vilde resultere i, at man paa Budgettet for næste Aar vilde optage et mindre Beløb til et midlertidigt Optagelseshjem, der kunde fungere, indtil man fik det projekterede Børnehjem.

Harald Jensen skulde endnu engang paapege, at det Udvalget ønskede at protestere mod, navnlig var den Maade, hvorpaa Børnene var blevet afleveret paa Fattiggaarden. Naar det var blevet sagt, at Værgeraadene manglede Midler til Anbringelse af Børnene, kunde han ikke være enig i denne Betragtning. Værgeraadene vidste, hvor de kunde faa deres Udgifter refunderede, og naar det var Tilfældet, kunde man ikke sige, at de var uden Midler. Hvis Værgeraadene iøvrigt manglede Penge, var der jo ikke noget i Vejen for, at Kommunen ydede dem et Forskud, f. Eks. 500 Kr. til hvert Raad.

Vestesen syntes, det var lidt kedeligt at gaa til Ministeriet med den omdebatterede Sag, hvor det jo kun drejede sig om en indre Strid mellem to kommunale Institutioner. Kunde man ikke nedsætte et Udvalg, der kunde finde en Form for Samarbejdet mellem Værgeraadene og Fattigudvalget.

Jakob Jensen forespurgte, om det ikke var Værgeraadenes Formænds Mening til den forestaaende Budgetbehandling at fremkomme med Forslag om Bevilling til Oprettelse af et midlertidigt Optagelseshjem. Da Byraadet var enig om at paatage sig Garantien for Driften af det Børnehjem der skulde opføres, var det sikkert den almindelige Mening, at man ikke ønskede Børn anbragt paa Fattiggaarden.

Formanden kunde kun svare for sig selv som Formand for det nordre Værgeraad, og fra hans Side skulde der ikke være noget i Vejen for, at man søgte oprettet et saadant Optagelseshjem, men Fattigvæsenet maatte selvfølgelig overtage det Kontorarbejde og Regnskabsvæsen, der vilde være forbundet med et saadant.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

